

Az eredeti angol kiadás:
The Secret Life of Trees

Quarto Publishing plc.
The Quarto Group
The Old Brewery, 6 Blundell Street
London N7 9BH
www.QuartoKnows.com

Copyright © 2020 Quarto Publishing plc.
Text © 2020 Moira Butterfield
Illustrations © 2020 Vivian Mineker

Fordította: Gulyás Lelle

Hungarian translation © Gulyás Lelle, 2022
Hungarian edition © Scolar Kiadó, 2022

Minden jog fenntartva. A könyv egyetlen részlete
sem használható fel és nem sokszorosítható a kiadó
előzetes írásbeli engedélye nélkül

Scolar Kiadó
1016 Budapest, Piroska utca 13.
+36-1-466-7648
www.scolar.hu
Felelős kiadó: Érsek Nándor
Felelős szerkesztő, tördelő: Horváth Virág
Korrekter: Török Mária

Nyomdai munkák: Kína

ISBN 978-963-509-398-4

TARTALOM

Kedves Olvasó!
5

Születésem története
6

 Az indiai fügefá
Indiai mese
8

Mivel táplálkozik a fa?
10

Különleges erdők szerte a világban
12

Gyerekkorom
14

 Az égigérő fa
Magyar mese
16

Ezért vagyok érdes és ráncos
18

Belső titkaink
20

Fa-terefere
22

Ellenség a láthatáron!
24

Leg, leg, leg
26

Az erdő tavasszal
28

 A tündérek fája
Skót mese
30

Az erdő nyáron
32

 A nyári vihar
Norvég mese
34

Az erdő ősszel
36

 Az életfa
Perzsa mese
38

Az erdő télen
40

Fából faragott világ
42

 Erdei varázslat
Angol mese
44

Boldog fák, boldog emberek
46

KÜLÖNLEGES ERDŐK SZERTE A VILÁGBAN

Szélfúttá hírek

Mikor a szél susog az ágaim között, távoli erdők lenyűgöző fáiról és különleges élőlényeiről regél. Ha utazol a világban, lehet, hogy te is eljutsz ezekre a helyekre. Reméljük, így lesz! Izgalmas élményeket kívánok neked, ifjú felfedező!

Földünk egész évben forró, párás, csapadékos területein **esőerdők** találhatók. Az itt élő fák magasak, és óriási indák lógnak róluk, gigantikus játszótérre varázsolvá az erdőt. A legnagyobb esőerdő az amazonasi. Dél-Amerikában, az Amazonas folyó mentén húzódik, és hihetetlenül sokféle élőlénynek nyújt otthont.

A majmok a liánokba csimpaszkodva ugrálnak.

Tányérnagyságú lepkék suhannak a levegőben.

Papagájok szállnak tova, szivárványszínű szárnyaikat felvillantva.

Messze északon tűlevelű fenyvesek borítanak vége-láthatatlan területeket. Ez a **tajga**. Nyáron többnyire puha, élénkzöld mohaszőnyeg borítja a talajt, ami gyakran ingoványossá válik. Télen hótakaró borítja a tajgát, csak az állatok mancsainak nyomai törik meg a fehérséget.

Madarak sürögnek rovarokat, magvakat keresve.

A nagyobb állatok, mint a hiúzok, lopakodva cserkészik be a kis állatokat.

A kisebb állatok, mint a nyulak, növényi táplálék után kutatnak.

Farkasok osonnak a fák között, zsákmányra vadászva.

Az én otthonom a **lombhullató erdő**. Ezek az erdők a se túl hideg, se túl meleg éghajlatú vidékeken terülnek el. Sokféle fa van közöttünk, de a legtöbbünk ősszel, a hideg beállta előtt, lehullatja a leveleit. Nem így a tajga fenyői és az esőerdőben élő társaink, őket ezért örökzöldeknek hívjuk.

EZÉRT VAGYOK ÉRDES ÉS RÁNCOS

Apró vendégek és a szűk kabát

**A fa ruhája vagyok, erősen rátapadok.
Na, ki vagyok? – A fakéreg!**

A kéreg a bőröm. Vastagabb és keményebb, mint a tiétek. Megóv a nap tüzetől és a szél szárító hatásától. Most mindent elmondok neked róla, és ha legközelebb látsz egy hozzám hasonló agg fát, óvatosan tapogasd meg a kérgét, és súgd neki: „Ismerem a titkaid.”

A fák kérge lehet sima vagy ráncos, pikkelyes vagy repedezett, papírszerű, sőt tüskés is. Azt hallottam, hogy az afrikai kapokfa kérgét hüvelykujj méretű tüskék borítják.

Hogy miért van ennyi ránc és repedés a kérgemen? Mert meghíz-tam! A fa törzse és ágai növekedés közben szélteben bővülnek, ezért idővel úgy feszül rajtuk a kéreg, mint rajtad egy túl szoros kabát. A kéreg nyúlik és repedezik, hogy a fa elérjen benne.

Odúk is vannak a kérgemben. Ezek a helyeken ágak voltak, csak lehullottak. Néhány ágamat én vettem le magamról növekedés közben, egy-kettőt pedig ádáz viharok szakítottak le. A lyukak fölé kérget növeszték.

Odvaimba és a kéreg repedéseibe állatok költöznek be. Aprócska pókok jönnek hálót szőni. Bogarak jönnek petét rakni. Madarak és egerek jönnek-mennek. Én vagyok a segítő-kész óriás, aki szállást ad nekik.

Nem mindegyik állat barátságos vendég. Egyes rovarok kárt tehetnek bennem. Van azonban egy trükköm, amivel távol tartom őket! A kérgemben olyan anyagok találhatók, melyek mérgezőek számukra.

A kérgem külső része kemény és ráncos. Ez alatt viszont egy puhább réteg húzódik. Itt áramlik a víz és a cukros nedű, melyek az életben maradásomhoz kellenek.

A NYÁRI VIHAR

Norvég mese

A dühös fiú és a bölcs medve

A nyári forróság nemritkán heves zivatart okoz. Egy ilyen viharnek köszönhetem én is a nevemet: Rettenthetetlen Tölgyszív. Pedig nem voltam különösképpen bátor, legalábbis szerintem, de a barátaim ragaszkodtak ahhoz, hogy igen. Csak azt tettem, amit mi fák szoktunk: menedéket nyújtani a nálunk kisebb élőlényeknek.

Egy este vad vihar tombolt az erdőben. Villámlások és mennydörgések csattogtak és dörrentek felettünk. „De hangos, de rémisztő!” – jajgattak az ágaim közt lakó mókuskok, madarak és egerek; ezért úgy éreztem, segítenem kell. „Elmondok nektek egy történetet – szoltam. – A szavaimra figyeljete, ne a vihar zajára!”

Egyszer régen, a vikingek legendás földjén élt egy félelmetes isten, Thor. Ha mérgében ütött egyet a kalapácsával, az ég villámlani és mennydörögni kezdett.

Egy nyári estén, mikor Thor még gyermek volt, a többi viking isten addig incselkedett vele, hogy feldühítették. Thor elkezdett toporzékolni, meglendítette a kalapácsát, és rettenetes tombolást csapott.

Lent a földön egy anyamedve és két bocsa felébredt a szundikálásból.

- Hé, Thor, miért csapsz ilyen zajt? – kiabálta az anyamedve.
- Dühös vagyok! Felidegesítettek! – ordította Thor.
- Gyere le hozzánk! Mi nem bosszantunk – felelte az anyamedve.

Thor lejött az erdőbe, és valóban szívélyes barátokra talált. Bújócskázott a bocsokkal, ők pedig megmutatták neki, hol található édes méz és frissítő patakvíz.

Thornak olyan jó kedve kerekedett, hogy elfelejtette a mérgét, és a vihar lecsillapodott. Az anyamedve ugyanis ismert egy titkot: kedvesség hatására elillan a düh.

Amikor a végére értem a Thorról szóló történetemnek, a nyári vihar már el is hagyta az erdőt. – Köszönjük, Tölgyszív! Ez nagyon kedves volt tőled. Jólesett téged hallgatni – lelkesedtek a mókuskok. – Te nem ijedtél meg. Bátor voltál végig – tette hozzá az egér. – Rettenthetetlen Tölgyszív! Rettenthetetlen Tölgyszív! Pedig tényleg nem voltam különösen bátor. Csak arra figyeltem, hogy segítsék másokon, mert így mindenki boldogabb. Azt hiszem, ez is egy fontos titok!

AZ ERDŐ ŐSSEL

Hulló levelek, zamatos gyümölcsök és költöző madarak

Ősszel az erdő nagy átalakuláson megy át.
A fák felkészülnek a közelgő télre.

Sok fa **lehullajtja leveleit** ősszel. Nem kell több tápanyagot előállítaniuk. Új leveleket majd tavasszal hoznak.

A levelek **színe megváltozik**. Mielőtt lehullanak az ágakról, sárgává, vörössé vagy barnává válnak. Ezt a bennük lévő anyagok átalakulása okozza.

A bogarak és a többi, talajon élő állat számára a lehullott levelekből képződő **avar** remek lakhely.

A korhadó falevelek tápanyaggal gazdagítják a **talajt**.

Sok madár számára itt az ideje, hogy melegebb tájakra **költözzön**. Többségük együtt, nagy rajban repül. Madárbarátaink egy része viszont itt marad, sőt jönnek újak is, a Föld hidegebb vidékeiről, hogy nálunk töltsék a telet.

Számos fa ősszel hoz **gyümölcsöt**. Miután a gyümölcs lepottyan a földre, a belsejében lévő magok bekerülnek a talajba, és így tavasszal új növény sarjadhat belőlük.

Az őszi erdőben sorra bújnak elő a különböző alakú és méretű **gombák**. Kalap, ernyő, tölcsér és csésze formájú is előfordul közöttük.

Ne érintsd meg a gombákat! Vannak köztük **mérgezőek!** Hagyd meg őket az állatoknak, például a mezeten csigáknak, akik bátran megrághatják őket.

A gombák számára az őszi időszak a megfelelő ahhoz, hogy maghoz hasonló spóráikat kiszórják. A szél által továbbított **spórákból** fejlődnek az új gombák.